

Удружење „Еколошки покрет Земун“

11080 Земун, Ул. Прегревица 146д

ИЗВЕШТАЈ О РЕАЛИЗАЦИЈИ ГОДИШЊЕГ ПРОГРАМА УПРАВЉАЊА ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ „ЗЕМУНСКИ ЛЕСНИ ПРОФИЛ“ ЗА 2023. ГОДИНУ

Децембар 2023.

УВОД

На основу члана 17. Решења Привременог органа града Београда о проглашењу заштићеног подручја "Земунски лесни профил" број: 501-148/13-с-20 од 29.11.2013. године („Службени лист града Београда“ број 57/1/13) и члана 12. Статута Удружења "Еколошки покрет Земун" Управни одбор Удружења на седници одржаној у Земуну, 14.11.2022. године донео је Годишњи Програм управљања Заштићеним Подручјем „Земунски лесни профил“ за 2023. годину број: 76- ЗЛП/2022. од 14.11.2022. године (у даљем тексту "Програм").

Градска управа Града Београда, Секретаријат за заштиту животне средине је 27.01.2023. год. дала Сагласност на Годишњи програм управљања заштићеним подручјем „Земунски лесни профил“ за 2023. годину (V-07 број 501-198/22 од 27.01.2023. године)

Градоначелник града Београда је закључцима број 501-2523/23-Г од 21.03.2023. године, дао Сагласност за закључивање уговора са Удружењем „Еколошки покрет Земун“ за реализацију Годишњег програма управљања ЗП „Земунски лесни профил“ за 2023. годину.

Град Београд- Градска управа града Београда, Секретаријат за заштиту животне средине и Удружење „Еколошки покрет Земун“ су закључили Уговор бр: 401.1-26/2023-V-01 дана 31.03.2023. године чији је Предмет уговора: Реализација Годишњег програма управљања Заштићеним Подручјем „Земунски лесни профил“ за 2023. годину.

У складу са чланом 1. наведеног Уговора Управљач се обавезује да реализује Годишњи Програм управљања у свему према обиму радова, активности и мера утврђених Предмером и предрачуном радова и активности за 2023.годину број: 76-ЗЛП/2022. од 14.11.2022.

У складу са чланом 54 Закона, Управљач дужан да достави Извештај о реализацији Годишњег програма управљања заштићеним подручјем „Земунски лесни профил“ за 2023. годину до 15. децембра текуће године.

1 ПРИОРИТЕТНЕ АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА ЗАШТИТИ, ОДРЖАВАЊУ, ПРАЋЕЊУ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊА ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

1.1. УПРАВЉАЊЕ ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ „ЗЕМУНСКИ ЛЕСНИ ПРОФИЛ“

Управљач Удружење "Еколошки покрет Земун" је у складу са чланом 7. Решења о проглашењу заштићеног подручја „Земунски лесни профил“, број 501-148/13-С-20 од 29.11.2013. године, дужан да обавља послове заштите и развоја заштићеног подручја са пажњом доброг домаћина. Управљач је ангажовао руководиоца заштићеног подручја са одговарајућом школском спремом у складу са Законом о

заштити природе и Правилником о условима које мора да испуњава управљач заштићеног подручја. Руководилац Заштићеног Подручја је координирао и договарао све послове и мере на заштити, одржавању и праћењу стања са подизвођачима и извршиоцима на реализацији мера и активности, ради унапређења природних и створених вредности заштићеног подручја

1.1.1 Приоритетне мере и активности на управљању природним вредностима

Управљач је обезбедио спровођење приоритетних задатака, односно настављене су активности на успостављању одговарајуће организације послова и задатака у складу са Решењем. У оквиру поверених послова Управљач је обезбедио спровођење прописаног режима заштите (II степен заштите) и очување природног добра, тако што је своје развојне активности ускладио са циљевима очувања и унапређења наведеног споменика природе у складу са преузетим законским обавезама и финансијским планом за текућу годину.

У складу са приоритетним циљевима у извештајном периоду спроведено је следеће:

- Успостављена чуварска служба наставила је са радом. Уговором о раду ангажован је Чувар за обављање послова контроле и надзора заштићеног подручја, као део система управљања над природним добром које се реализује у смислу превентивне заштите;
- Редовно је вршена евиденција о стању природних вредностима заштићеног природног добра и фотодокументација као систем мониторинга, који представљају сталну контролу и праћење стања животне средине и неког њеног сегмента. На тај начин се пратило стање "Земунског лесног профила" са израдом фотодокументације;
- У складу са Правилником о начину обележавања заштићених природних добара („Службени гласник РС“, бр. 30/92, 24/94 и 17/96), Управљач је нарочито радио на заштити и очувању постављених табли, ђубријера, дрвене плутајуће стазе и мобилијера- сеника и габион клупа.
- У складу са варирањем високог водостаја Дунава вршено је уређење и одржавање заштићеног подручја, тако што је извршено уређење вертикалног одсека и обале Дунава, односно подине профила;
- Реализовано је промовисање ЗП“Земунски лесни профил“ као туристичке дестинације у циљу развоја геотуризма. Организована су два догађаја под називом „Трагови ледених доба“ на броду који је пловио од пристаништа Београд до природног добра. Стручни водичи су презентовали природни и историјски значај лесних профила;
- Израђен је промо материјал, торбе- цегери са поруком „10 година заштите Земунског лесног профила“
- Организовано је студијско путовање, посета и сарадња са Специјалним резерватом природе „Горње подунавље“
- Настављени су узајамна сарадња, поверење и пријатељско поштовање Управљача са локалним становништвом и посетиоцима.

- Реализован је догађај на броду током обиласка ЗП „Земунски лесни профил“ 21.09.2023. под називом „Састанак управљача града Београда“ а у циљу размене искустава и добре праксе;
- Реализована је радионица о настајању и значају лесних профила за ученике Економске школе у Земуну
- Настављени су радови на изградњи осматрачнице у облику мамута, као друге фаза припреме и израде мобилијера у облику мамута;
- Настављена су узајамна сарадња, поверење и пријатељско поштовање Управљача са локалним становништвом и посетиоцима.

1.1.2 Приоритетне мере и активности на управљању културно-историјским вредностима

ЗП „Земунски лесни профил“, налази се у ужем језгру ГО Земун, односно у заштићеном културно историјском језгру Земуна, стога је током реализације промотивних активности Заштићеног подручја као гео-туристичке дестинације посвећена пажња и културно –историјским споменицима и амбијенталној целини старог Земуна и Гардоша.

Богатство природне и културно-историјске баштине заштићеног подручја пружили су Управљачу велике могућности за промовисање ЗП „Земунски лесни профил“ током реализације водених тура поред десне обале Дунава одакле се пружао предиван поглед са реке на Земун и Заштићено Подручје.

1.2 ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ , ПРАЋЕЊЕ И РАЗВОЈ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

1.2.1 Мониторинг

Мониторинг ЗП „Земунски лесни профил“ представља континуирану контролу и праћење стања животне средине и неког њеног сегмента, уз израду

фотодокументације. Током целе 2023. године Управљач је водио евиденцију о природним вредностима и редовним фотографисањем локације и насталих промена на локацији створио фотодокументацију, која даје визуелан изглед стања заштићеног природног добра.

Информације и подаци које су прикупљени путем вођења евиденције, дефинисани су као главни чиниоци који имају непосредан утицај на лесни профил и могу се приказати кроз следеће:

1. Током протеклог периода настављено је обрушавања ивичних делова лесног платоа на местима где је у протеклом периоду било обрушавања. Обрушавање се види и уочљиво је собзиром да нема растиња и траве на фотографијама. Такође и услед високог водостаја Дунава обрушавање се појачава у доњем делу лесног одсека ;

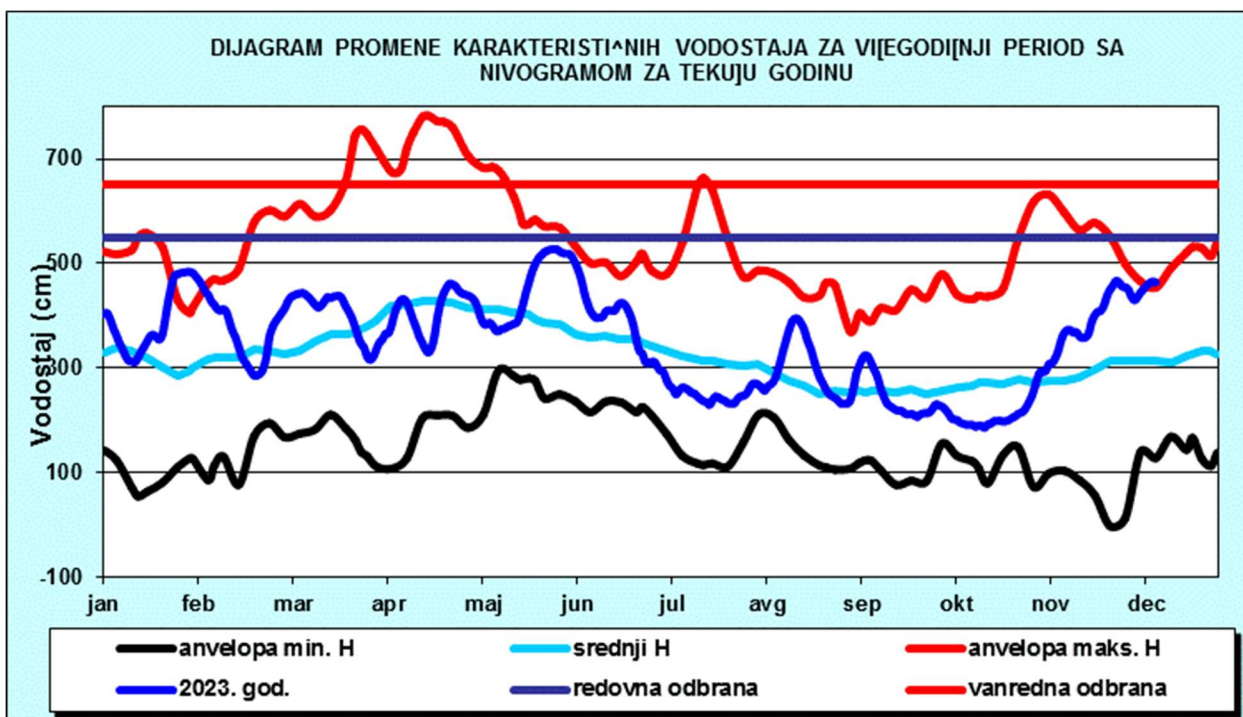
2. Како је у извештају од предходне године наведено, да се граде стамбени објекти (са грађевинским дозволама, контролу је извршио градски инспектор за заштиту животне средине) у улици Прегревица на приватним парцелама, а које су на граници са заштићеним подручјем, сада се може констатовати да су изграђени објекти на горњем делу ЗП“Земунски лесни профил“ са отвореним приступом лесном одсеку.
Имајући у виду наведено, неопходно је појачати мониторинг и контролу заштићеног добра са аспекта угрожавња лесног профила, нарочито обурвавање ивичних делова одсека које би угрозило и заштићено подручје и становнике локалне заједнице.

Такође неопходно је предвидети и посебне активности на спречавању повећане угрожености становништва, поготово деце од могућих аксидентних ситуација.

Програмом ће се предвидети постављање обавештајних табли, а будућом контролом и превентивним мерама неопходно је успоставити и друге видове заштите, како заштићеног подручја и лесног профила, тако и становништва.

3. Констатовано је велико присуство птица дупљашица. Ове године на лесном профилу, нарочито је било Пчеларица. Знатно је повећан број дупљи у лесном одсеку из којих се чуо цвркул младих, а јата ових птица прелетала су у потрази за храном.
Уобичајено виделе су се водене птице чапље и то највише белих као и патке, водомари, а и лабудови са младима
4. У извештајном периоду водостај Дунава је варирао више пута током године а највећи ниво је достигао крајем маја, јуна, крајем октобра и новембра, тако да се може констатовати да је ове годинне Дунав имамо неуобичајено висок водостај. Приступ заштићеном добру био је могућ једино чамцем, међутим последице високе воде из предходног периода могле су се видети само у подножју профила и на подини.

5. Radom Upravljača na edukaciji i dobrom saradnjom sa vlasnicima i korisnicima parcela u granicama zaštićenog podučja prestala je navika da se otpad baca i depонује na лесном одсеку. Међутим услед смене високог и ниског водостаја у извештајном периоду нанете су велике количине наплавина у којем је највише било стабала, грана и пластичног отпада, које је након повалчења Дунава одстало у подини профила.

6. Није било покушаја изградње привремених објеката у непосредном окружењу, тако да није дошло до деградације простора.

Нестабилан водостај приморао је Управљача да више пута отказује радове, а исто тако и да сваки пут након повлачења воде изврши уређење и чишћење од великих количина наплавина и другог отпада поготово пластике.

1.2.2. Одржавање заштићеног подручја

У оквиру одржавања заштићеног подручја у извештајном периоду извршено је уређење простора и одрживо коришћење природних ресурса, а у складу са Програмом управљања за 2023.

Током целе године вршено је уређење и чишћење наплавина, након сваког повлачења Дунава у корито. Ова година је била карактеристична по томе што је водостај Дунава варирао узастопно неколико путу у току летњих мњсњици што је неуобичајено. Тако да је одржавање зависило од нивоа Дунава и слободне обале и извршено је више путо у току године.

Одржавање и уређење се понављало неколико пута собзиром да је током целе 2023. године висок водостај Дунава доносио огромне количине отпада, понајвише пластике и наплавина, те је након повлачења било неопходно поновно чишћење и уклањање свег нането озпада.

У извештајном периоду извршено је уређење и одржавање простора на вертикалном нивоу 40% површине (висина 30m, ширина 114m, укупно 3420m²) у пов. од 1368 м2 и уређење и одржавање простора у подини 100% површ. (ширина 8m, дужина 114 m :укупно 912 m²) у пов.од 912м2. Уклоњена је жбунаста вегетација, како би се смањила угроженост профила на вертикалном нивоу. У подини и на обали Дунава више пута су уређене површине и уклоњен је отпад који је нанет водом као и многобројне наплавине.

1.2.3 Организовање чуварске службе

У оквиру активности редовног надзора и контроле, успостављања је чуварска служба која је наставила да ради. Уговором о раду ангажован је Чувар за обављање послова контроле и надзора заштићеног подручја, као део система управљања над природним добром које се реализује у смислу превентивне заштите.

Добра комуникације са локалним становништвом на заштићеном подручју као и са сталним посетиоцима омогућила је чувару ефикаснији надзор. Како су многи упознати са значајем локације као природног добра чији је управљач Еколошки покрет Земун који се стара на одржавању и уређењеу, може се констатовати да није било крађа, узурпација и сличног. Чувар је чамцем и обалом редовно обилазио заштићено подручје у зависности од водостаја Дунава.

2. НАУЧНО ИСТРАЖИВАЧКИ И ОБРАЗОВНИ РАД

2.1 ОБРАЗОВНИ РАД

Управљач је у свом досадашњем раду препознао значај који заштићено подручје може да има у образовном раду. Лесни профили су значајан извор информација са којима се ученици и студенти нису до сада упознали тако да се „Земунски лесни профил“

профилисао као значајан потенцијал за обуку ученика и студената. Близина великог урбаног места, као што су Београд и београдске општине створио је добре основе да се ученици и професори основних и средњих школа заинтересују за наставу у природи.

Управљач је организовао радионицу дана 03.10.2023. године за ученике средње Економске школе у Земуну.

Ученици су се током боравка на заштићеном подручју упознали са настанком лесних профила и значајем које имају у разумевању климатских промена а посебно се предавач посветио научницима Академику В.Ласкареву и Милутину Миланковићу. Предавање је допринело подизању нових знања присутних ученика како у заштити животне средине заштићених подручја тако и могућности за развој гео-туристичких активности. Ученици су показали занимање за рад Милутина Миланковића и његову теорију о смени топлих и хладних периода, поготово након визуелизације и подужег гледања на лесни одсек, који сам по себи ништа не значи, али након предавања ученицима је све постало јасније и на

лесном профилу су могли да виде и распознају периоде 4 смене ледених доба и исто толико топлих доба.

Уз пригодан кетеринг и напите пре одласка у школу ученицима је подељен промотивни материјал у виду флајера, брошура и промотивне торбе.

3. АКТИВНОСТИ ЗА ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ

3.1 Планирање, изградња и уређење подручја

Годишњим програмом управљања спроводи се десетогодишњи План заштите и развоја заштићеног подручја „Земунски лесни профил“. На тај начин активности обухватају интегрални приступ заштити природног наслеђа. Програм заштите и развоја заштићеног подручја „Земунски лесни профил“ конципиран је тако да садржи све елементе из Решења о заштити, као и обавезу предузимања свих расположивих мера заштите природног добра и очувању основних вредности које се у њему налазе.

У складу са наведеним Управљач је добио услове заштите природе за постављање мобилијера –осматрачнице у облику мамута 03 бр. 020-2644/2 од 8.9.2021. године од Завода за заштиту природе.

Управљач је потписао Уговор број 38-К/2023 од 1.8.2023. године о извођењу радова на ЗП“Земунски лесни профил“ са радњом „Бравар Јововић“

са следећим предметом уговора „Извођење друге фазе израде мобилијера у облику мамута на Заштићеном Подручју „Земунски лесни профил“ у оквиру реализације Годишњег програма управљања ЗП „Земунски лесни профил“ за 2023. годину.

Након више пута отказиваних радова због високог водостаја Дунава, настављена је израда и постављање друге фазе осматрачнице.

Извођач је извршио следеће радове:

- Извођење радова на изради стубова са прирубницама Ф 323мм, антикорозивна заштита, фарбање основном бојом са УВ заштитом,
- Транспорт и монтажа стубована на анкере.
- Варење арматуре унутар стубова и наливање бетоном МБ 30 до висине 1,2м.

4. ИНФОРМАТИВНО-ПРОМОТИВНЕ АКТИВНОСТИ

4.1 Презентација природног добра

Унапређивање научних сазнања о ЗП „Земунски лесни профил“ у току 2015/2021. године о лесним творевинама ради лакшег тумачења геолошке прошлости најмлађе геолошке периоде, сачуван детаљан запис климатских промена током последњих приближно 500.000 година на овим просторима, значајно је унапредио и проширио могућности Управљача за бољу презентацију профила, као и оспособљавања заштићеног подручја за презентацију.

Управљач је организовао ПРОМОЦИЈУ и презентацију како природног добро које има огроман значај за разумевање настанка планете Земље и промене климатских промена, тако и могућности за развој гео-туристичких активности.

Удружење “Еколошки покрет Земун”

РАДИОНИЦА „Трагови ледених доба“ у оквиру реализације „Годишњег програма управљања ЗП “Земунски лесни профил” за 2023. годину“

Датум 28.05.2023. Полазак брода 18 часова

Учесници: Грађани Београда, сарадници и чланови Удружења „Еколошки покрет Земун“ представници Секретаријата за заштиту животне средине и Завода за заштиту природе

Време	Програм	Локација
17,45- 18,00	Регистрација учесника	Београд, пристаниште
18,00–18,50	Вожња бродом узводно Дунавом	Дунав
	Геонаслеђе и геотуризам	
	Поглед на Земун –туристички потенцијал	
18,50-19,20	Значај лесних профила	Дунав
19,20-19,50	Дискусија. кетеринг	Дунав
19,50-20,00	Поглед на Београд	Сава
20,00-20,10	Напуштање брода	Београд, пристаниште

По плану Програма организован је догађај под називом „Трагови ледених доба“ дана 28.05.2023. године на броду „Никола Тесла“ за 35 учесника. Предавање о значају лесних профила, као и геонаслеђа у Београду одржао је проф.Љупко Рундић.Учесници Промоције- догађаја били су грађани Београда, НВО, организације и институције које се баве природним добрима. Свој посебан допринос дали су представници Секретаријата за заштиту животне средине, чланови удружења „Беодрагонс“ и „Еколошки покрет Земун“ као и многобројни пријатељи природе, Дунава и Земуне.

Презентација ЗП „Земунски лесни профил“ је први пут представљена за велики број учесника који су до локације дошли воденим путем од

Београда, што је веома битно собзиром да је прилаз локацији копненеим путем онемогућен због високог водостаја Дунава. Овакве промоције „отварају врата“ Управљачу да и у будуће сличним садржајима презентује и промовише природно добро што је приоритет у десетогодишњем Плану управљања.

Током пријатне вожње бродом и пловидбе узводно пружао се изванредан поглед са реке на Земун, културно-историјске споменике, Гардош, десну обалу Дунава и многобројне садржаје. Посебно се напомиње да се већина учесника први пут сусрела са лесним профилем тако да је показана велика заинтересованост за промене топлих и ледених доба, њихово порекло и настајање пре милион година.

Управљач је за све учеснике обезбедио пригодан кетеринг и напите, такође су подељени флајери, брошуре и мапа Земуна са циљем да се учесници ових промоција трајно заинтересују за лесне профиле и њихов значај.

Управљач у својим годишњим програмима редовно планира информативно-пропагандне активности као вид популаризације и значаја лесних профила о којима се стара, тако да је у овом извештајном периоду организовао Скуп

управљача Града Београда, дана 21.9.2023. како би указао колегама и сарадницима на послове и мере које предузима у заштити ЗП „Земунски лесни профил“.

Удружење “Еколошки покрет Земун”

РАДИОНИЦА- САРАДЊА СА УПРАВЉАЧИМА

у оквиру реализације „Годишњег програма управљања ЗП“ Земунски лесни профил“ за 2023. годину“

Датум ЧЕТВРТАК 21.9. 2023. Полазак брода 10 часова

Учесници: Управљачи заштићених природних добара Града Београда, представници Секретаријата за заштиту животне средине и Завода за заштиту природе, Удружење „Еколошки покрет Земун“

Време	Програм	Локација
09,45-10,00	Регистрација учесника	Београд, пристаниште – брода Никола Тесла
10,00–10,50	Вожња бродом узводно Дунавом Размена добре праксе	Дунав
10,50-11,20	Кетеринг Поглед на Земун –туристички потенцијал	Дунав
11,20-12,00	Дискусија Јачање промотивних активности у циљу афирмације заштићених подручја	Дунав
12,00-12,10	Напуштање брода	Београд, пристаниште – брода Никола Тесла

4.2 Промоција Заштићеног Подручја

Промоција вредности заштићеног подручја, у извештајном периоду, представља једну континуирану активност која ће посетиоцима и осталим грађанима омогућити ближе упознавање са вредностима заштићеног подручја. Ове активности се спроводе као:

- Информативно-пропагандна активност у циљу промовисања и афирмације;
- Перманентно фотографисање заштићеног подручја и постављање на сајт Еколошког покрет Земун www.leszemun.rs и www.lagumica.org.rs . У извештајном периоду извршено је одржавање и ажурирање сајта, постављања докумената: Годишњи Програм управљања за 2023. годину, Радионице Промоција ЗП „Земунски лесни профил“ , фотодокументација годишњих доба са посебним нагласком на временске прилике које имају утицаја на Заштићено Подручје као што је висок водостај Дунава, растињи које буја, значајне врсте птичијег света и сл.
- Презентација и популаризација током промотивних активности везаних за заштићено подручје, тако да је спроведена посебна Презентација током реализације две Радионице под називом „Трагови ледених доба“
- Поред тога информисање је настављено и путем постављених информативних табли, које су представљене на интересантан начин и разумљив свим узрастима.
- У циљу промоције а поводом 10 година од како је локација на широкој стази проглашена за заштићено добро под називом ЗП“Земунски лесни профил израшено је 500 комада промотивних торби –цегера.

Геотуризам туризам: И ове године Управљач је промовисао овај вид туризма за посетиоце којима је био обезбеђен превоз бродом са широком палубом. Извештајни период карактерише висок водостај Дунава и није било могућности да се излази на обалу, тако да је презентација и промоција реализована са палубе брода. На основу разговора и препорука сматрамо да у будућности треба да се понуди дужи боравак на заштићеном подручју са различитим садржајима као што је пецање, посматрање птица, разноврсне игре за децу- „ископавање мамута“ и слично.

5. САРАДЊА

5.1 Сарадња са локалним становништвом, власницима и корисницима

Заштићеног Подручја

Локално становништво је показало веће занимање за лесни профил а поготово након потпуног уређења локације обележавањем локације, и постављањем мобилијера –сеника са клупама и столом, габион клупама, дрвеном плутајућом стазом. У извештајном периоду, због високог водостаја посете локалног становништва су занемарљиве.

5.2 Сарадња са посетиоцима

Управљач је постављањем табли желео да свим посетиоцима покаже да је ова локација под заштитом, да се редовно чува и одржава, да има изузетан значај за све грађане и да је пожељно да се сви старамо о заштићеном добру. У извештајном периоду због високог водостаја и неприступачног прилаза било је много мање посетилаца, али за пецароше временске прилике нису биле препрека.

5.3. Сарадња са Специјалним резерватом природе „Горње подунавље“

Важно је напоменути да су посете другим сродним природним добрима у региону и код нас, показале да размена искустава и добре праксе представља значајан допринос у раду на унапређењу и заштити заштићених подручја којима управља Удружење „Еколошки покрет Земун“

Еколошки покрет Земун

Студијско путовање "Горње Подунавље 2023."

Еколошки центар "Карпанџа" 21. април 2023.

Еколошки покрет Земун

Студијско путовање "Горње Подунавље 2023."

Еколошки центар "Карпанџа" 21. април 2023.

Студијско путовање је реализовано 21.04.2023. као једнодневна посета Специјалном резервату природе „Горње подунавље“ Том посетом успостављена је сарадња између управљача заштићених добара и размењени су прикладни поклони у виду промотивних мајица и брошура.

Посебан догађај на овом путовању је посета Еколошком центру „Карапанџа“ где је Управљач ЈП „Војводина шуме“ организовао пловидбу Бајским каналом који је значајно станиште водених птица, као и обиласком пошумљеног дела са старим стаблима и видиковцем.

У студијском путовању и посети су учествовали представници: Министарства животне средине, Секретаријата за заштиту животне средине, Сану Институт „Јован Цвијић“ Географског факултета Универзитета Нови Сад, као и чланови и сарадници Удружења „Еколошки покрет Земун“

Руководилац Заштићеног Подручја

Нада Ђурић

Председник Удружења

Љиљана Марјановић